

מראי מקומות - יומא

לז:

א. שהגיע זמן קריאת שמע

דנו התוספות, שלכאורה להלכה עיקר זמן קריאת שמע של שחרית הוא קודם הנץ החמה, ואם כן כיצד היה להם סימן בנברשת לענין זמן קריאת שמע, הלא זמן קריאת שמע הוא מוקדם יותר. וכתבו בשם ר"י, שהכל מודים שיכולים לקרות קריאת שמע גם לאחר הנץ, אלא שהוותיקין מהדרים לקרוא קודם, וכיון שאין הכל בקיאים לעשות כוותיקין קבעו הזמן לכל העם שבירושלים מיד אחר הזריחה.

ובשם ר"ת הביאו, שעיקר הזמן הוא לאחר הנץ החמה, והוותיקין היו ממהרים שלא כדין לומר קריאת שמע קודם הנץ כדי למהר להתפלל מיד עם הנץ, ומשום חביבותם לתפילה עשו שלא כדין. והביאו שגם דעת רבינו חננאל כן (וראה בפירושו על הגליון).

ולענין הלכה, שיטת רבינו תם זו לא הובאה בשולחן ערוך ונושאי כליו, אבל בשו"ת משכנות יעקב (או"ח, ע"ז) האריך שראוי לחוש לשיטת רבינו תם ודעימיה. ובתשובות והנהגות (ח"א סי' ס"ו) כתב שאחד הטעמים שלא נהגו אצלו להתפלל כוותיקין, הוא משום שיטת רבינו תם שראוי לחוש לדבריו, והביא שהגרא"י פינקל זצ"ל התפלל כוותיקין והיה חוזר לקרוא קריאת שמע שוב לאחר הנץ.

ב. בסירוגין

מסקנת הגמרא היא, שאפילו אם אין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה, לא קשה מהטבלא שעשתה, לפי שכתבוה בסירוגין, ואין בכך איסור כתיבת פרשה בפני עצמה, וממילא אין ראייה למאן דאמר כותבין. ובגבורת ארי הביא דעת הרמב"ם (הל' ס"ת פ"ז) שמקור הדין שכל אדם צריך לכתוב ספר תורה לעצמו הוא ממה שנאמר (דברים לא יט) 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', וביאר הרמב"ם, כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו, לפי שאין כותבין את התורה פרשה פרשה. והקשה הגבורת ארי, למאן דאמר כותבין מגילה, מנין לנו חיוב כתיבת ספר תורה כולה, שהרי יכולים לכתוב רק את השירה עצמה, ולא יותר, והניח בצריך עיון.

ובשאלת אריה (ל"ד) הקשה, שאפילו למאן דאמר אין כותבין מגילה לתינוק, הרי חומש כותבין, ואם כן מנין לנו שצריך לכתוב את כל התורה, הרי יכולים לכתוב את ספר דברים בלבד, והניח בצריך עיון. ובשו"ת חתם סופר (יו"ד רנ"ד) תמה על הרמב"ם, שאפילו אם אכן יש איסור לכתוב התורה פרשה פרשה, זהו רק כשאין ציווי מפורש לעשות כן, אבל כשיש ציווי, הרי ודאי צריך לכתוב אותה הפרשה, ויכול לכתוב אותה פרשה, וכמו שמצינו בתפילין, מזוזה, ופרשת סוטה, ואם כן גם בשירה יש לומר כן, ועיין שם שכתב לפרש דברי הרמב"ם באופן אחר, וצריך עיון.